

Стандарти якості та належного врядування для інститутів громадянського суспільства (ІГС) Вінницької міської територіальної громади

Робоча версія документу

1. Преамбула та сфера застосування

1.1. Преамбула

Ці Стандарти розроблені для встановлення єдиних засад забезпечення якості діяльності та належного врядування в інститутах громадянського суспільства (ІГС) Вінницької міської територіальної громади. Їх метою є сприяння зміцненню довіри між громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадою, а також підвищення ефективності, прозорості та впливовості діяльності ІГС.

Стандарти спрямовані на формування культури належного врядування, заснованої на цінностях доброчесності, підзвітності, участі та партнерства. Документ підтримує прагнення Вінницької громади до сталого розвитку, відкритості та підвищення якості надання громадських послуг.

Використання цих Стандартів є добровільним, проте їх дотримання рекомендується всім організаціям, які прагнуть забезпечити високі стандарти управління, довіру донорів і партнерів, а також ефективну взаємодію з місцевою владою.

1.2. Сфера застосування

Дія Стандартів поширюється на всі інститути громадянського суспільства (ІГС), які здійснюють діяльність у Вінницькій міській територіальній громаді та беруть участь у процесах місцевого розвитку. До таких інститутів належать:

- **громадські організації** (у тому числі всеукраїнські або міжнародні, що мають представництво у Вінниці);
- **благодійні фонди та організації**;
- **громадські спілки та коаліції**;
- **ініціативні групи, громадські об'єднання без статусу юридичної особи**, які реалізують суспільно значущі проекти;

- **партнерські мережі, асоціації та платформи**, що співпрацюють з органами місцевого самоврядування.

Стандарти можуть бути використані:

- як **інструмент самооцінки** рівня якості управління та врядування в організації;
- як **орієнтир для розробки внутрішніх політик і процедур** у сфері управління, етики, комунікації та партнерства;
- як **довідник для органів місцевого самоврядування** при налагодженні співпраці з ІГС;
- як **механізм підвищення довіри та легітимності** ІГС у процесах прийняття рішень на місцевому рівні.

1.3. Принципи розробки Стандартів

Документ розроблено на основі:

- Конституції України, законів України «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про публічні консультації»;
- принципів належного врядування, визначених Радою Європи;
- міжнародних підходів до оцінки якості діяльності неурядових організацій (IQMS, NGO Quality Standards, ISO 9001 у сфері неприбуткового сектору);
- практик співпраці ІГС з органами місцевого самоврядування Вінницької МТГ.

2. Принципи якості та належного врядування

1. *Прозорість і підзвітність.* Оприлюднення статутних документів, річних звітів, джерел фінансування. Організація забезпечує відкритість своєї діяльності для громадськості, партнерів та бенефіціарів. Відкрито публікуються статутні документи, річні звіти, інформація про джерела фінансування, ключові рішення та результати проєктів. Підзвітність реалізується через регулярні звіти перед засновниками, донорами та громадою, а також через ефективні механізми зворотного зв'язку.

2. *Верховенство права.* Відповідність усім нормам українського законодавства. Уся діяльність здійснюється в суворій відповідності до

Конституції України, чинного законодавства, міжнародних стандартів і зобов'язань. У процесах управління, кадрових рішеннях та реалізації проєктів дотримуються принципи законності, неупередженості та справедливості.

3. *Інклюзивність*. Організація створює рівні можливості для участі всіх зацікавлених сторін, зокрема представників та представниць вразливих і недостатньо представлених груп (жінок, молоді, людей з інвалідністю, ВПО тощо). Принцип інклюзивності застосовується при плануванні заходів, формуванні команд, розробці проєктів і прийнятті рішень.

4. *Ефективність і результативність*. Регулярне вимірювання впливу діяльності через KPI. Діяльність орієнтована на досягнення чітких, вимірюваних результатів. Організація регулярно проводить моніторинг та оцінку своїх програм, використовуючи систему ключових показників ефективності (KPI). Результати аналізуються для вдосконалення управлінських процесів, підвищення впливу та оптимізації використання ресурсів.

5. *Добросовісність та етичність*. Кодекс етики, запобігання конфлікту інтересів. У роботі дотримуються високі етичні стандарти, що відображені у внутрішньому Кодексі етики. Забезпечується запобігання корупційним проявам, конфлікту інтересів і зловживанням повноваженнями. Усі члени та членкині команди зобов'язані діяти чесно, відповідально та з повагою до партнерів та партнерок і бенефіціарів та бенефіціарок.

6. *Незалежність*: автономність у прийнятті рішень, уникнення політичної залежності. Організація є автономною у своїй діяльності та прийнятті рішень, уникає впливу політичних сил, бізнесових інтересів або будь-яких інших зовнішніх тисків. Незалежність забезпечує об'єктивність, довіру громадськості та сталість реалізованих ініціатив.

7. *Участь і партнерство*: рівноправний діалог з владою, бізнесом і громадою. Розвиток відбувається через відкритий діалог і співпрацю з органами влади, бізнесом, громадськими об'єднаннями, освітніми установами та місцевими громадами. Організація сприяє формуванню мереж і партнерств, які посилюють спроможність громад діяти спільно задля сталого розвитку та добробуту людей.

3. Стандарти організаційної якості

Стандарти організаційної якості визначають ключові вимоги до управління, планування, звітності та розвитку потенціалу інститутів громадянського

суспільства (ІГС). Їхнє дотримання сприяє підвищенню довіри громади, ефективності діяльності та сталому розвитку організацій.

3.1. Внутрішнє врядування

Організація повинна мати чітко визначену структуру управління, яка забезпечує баланс між стратегічним керівництвом і виконавчими функціями.

- Керівні органи (збори, правління, наглядова рада тощо) діють відповідно до статуту та внутрішніх положень, з чітким розподілом повноважень, відповідальності та процедур ухвалення рішень.
- Впроваджуються механізми колегіальності, прозорості та підзвітності керівництва перед членами організації та громадою.
- Ротація керівництва здійснюється не рідше ніж один раз на чотири роки, що забезпечує оновлення управлінських підходів, недопущення концентрації влади та зловживань.
- Організація має внутрішній регламент, який визначає порядок проведення засідань, прийняття рішень, ведення протоколів та архівування документів.

3.2. Фінансова звітність і прозорість

Організація забезпечує належне ведення фінансової звітності відповідно до вимог законодавства та принципів підзвітності перед громадськістю.

- Фінансова діяльність підлягає щорічній незалежній перевірці (аудиту або ревізії), результати якої затверджуються керівним органом.
- Після затвердження результати аудиту або короткий фінансовий звіт публікуються у відкритому доступі (на сайті, сторінках у соцмережах або через міські інформаційні платформи).
- Усі фінансові операції проводяться відповідно до внутрішньої фінансової політики, що визначає процедури обліку, затвердження витрат і контролю за використанням коштів.
- Донори та партнери мають право на доступ до фінансової інформації відповідно до умов угод і принципів відкритості.

3.3. Стратегічне планування

Організація розвиває свою діяльність на основі стратегічного бачення та середньострокових планів.

- Приймається стратегія розвитку щонайменше на три роки, яка визначає місію, цілі, очікувані результати, ресурси та показники ефективності.
- Щорічно розробляються операційні (річні) плани дій, що конкретизують заходи для досягнення стратегічних цілей.
- Планування здійснюється із залученням членів організації, партнерів, бенефіціарів і представників громади для забезпечення інклюзивності та відповідності реальним потребам.
- Результати реалізації стратегії щороку аналізуються, а за потреби — оновлюються з урахуванням змін у середовищі.

3.4. Якість програм і послуг

Організація надає свої послуги або реалізує програми, спираючись на чітко визначені стандарти якості, орієнтовані на потреби громади.

- Перед розробкою або запуском програми здійснюється аналіз потреб цільових груп та оцінка очікуваного впливу.
- Для кожної програми встановлюються показники якості, критерії оцінки результатів і механізми зворотного зв'язку з учасниками або отримувачами послуг.
- Регулярно проводяться опитування задоволеності бенефіціарів / бенефіціарок, що використовуються для вдосконалення діяльності.
- Організація дотримується принципів етичності, гендерної рівності, безпеки та недискримінації під час реалізації програм.

3.5. Розвиток персоналу та організаційного потенціалу

Організація інвестує у розвиток своїх працівників і працівниць, волонтерів і волонтерок та членів і членкинь, визнаючи, що саме людський капітал є основою якості та сталості.

- Запроваджується система професійного розвитку — регулярне навчання, обмін досвідом, участь у тренінгах і мережевих заходах.
- Діє політика рівних можливостей, яка забезпечує недискримінаційний доступ до посад, навчання та участі у прийнятті рішень незалежно від статі, віку, походження, релігії чи соціального статусу.
- Проводиться оцінка результатів роботи персоналу, розробляються індивідуальні плани розвитку.

- Створюється сприятливе, безпечне та мотивуюче робоче середовище, що підтримує доброчесність, креативність і взаємну повагу.

4. Механізми належного врядування

Механізми належного врядування визначають практичні інструменти, які забезпечують чесність, підзвітність, прозорість і довіру до діяльності організації. Вони формують систему внутрішнього управління, що ґрунтується на етичних цінностях, законності, відповідальності та відкритості перед громадськістю.

4.1. Кодекс етики інституту громадянського суспільства (рекомендований документ)

Кожній організації рекомендується розробити, ухвалити та впровадити **Кодекс етики**, який регламентує професійну поведінку, норми комунікації та принципи взаємодії з усіма зацікавленими сторонами.

- Кодекс етики визначає цінності організації: доброчесність, чесність, повага до прав людини, прозорість, недискримінація, гендерна рівність і толерантність.
- Усі працівники, члени правління, волонтери й консультанти мають ознайомитися з Кодексом і підтвердити зобов'язання його дотримуватися.
- Порушення положень Кодексу розглядається внутрішньою етичною комісією або уповноваженою особою, з можливістю застосування дисциплінарних заходів.
- Кодекс переглядається не рідше одного разу на три роки для його оновлення відповідно до змін у законодавстві, суспільних цінностях та практиках управління.

4.2. Декларація про конфлікт інтересів

Для запобігання будь-яким корупційним ризикам та упередженості в ухваленні рішень організація впроваджує систему виявлення й врегулювання **конфлікту інтересів**.

- Усі члени керівних органів, ключові співробітники та консультанти щорічно підписують Декларацію про відсутність конфлікту інтересів.

- Конфлікт інтересів визначається як будь-яка ситуація, коли особисті, сімейні або фінансові інтереси особи можуть вплинути на об'єктивність її рішень чи дій в інтересах організації.
- У разі виявлення потенційного конфлікту інтересів відповідна особа повинна письмово повідомити керівництво або наглядовий орган та утриматися від участі в ухваленні рішень із цього питання.
- Організація має внутрішню процедуру реагування на такі випадки — розслідування, публічне роз'яснення або коригування процесу прийняття рішення.

4.3. Політика прозорості та відкритого доступу до інформації

Організація забезпечує максимальну відкритість своєї діяльності для членів, партнерів, бенефіціарів і громадськості.

- Приймається **Політика прозорості**, що визначає, яку інформацію організація зобов'язується публікувати у відкритому доступі, у яких формах і з якою періодичністю.
- У відкритому доступі мають бути:
 - статут і структура організації;
 - річні звіти про діяльність;
 - результати аудиту або фінансових перевірок;
 - інформація про партнерів, донорів і джерела фінансування;
 - рішення керівних органів, які стосуються публічних питань або реалізації програм.
- Для забезпечення зворотного зв'язку створюються доступні канали комунікації — електронна пошта, форми для звернень, онлайн-звіти, громадські обговорення.
- Організація дотримується вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» та забезпечує належний рівень захисту персональних даних.

4.4. Внутрішній контроль і нагляд

Система внутрішнього контролю спрямована на гарантування відповідальності, фінансової дисципліни та належного управління ресурсами.

- В організації створюється ревізійна комісія, наглядова рада або інший незалежний орган, який здійснює регулярний моніторинг фінансової, адміністративної та програмної діяльності.

- Цей орган має право доступу до всієї необхідної інформації, документів і звітів, а також зобов'язаний інформувати керівництво та членів організації про виявлені порушення або ризики.
- Ревізійна комісія щорічно готує висновок про дотримання принципів прозорості, законності й ефективності використання ресурсів, який додається до річного звіту.
- За потреби організація може залучати зовнішніх аудиторів або незалежних експертів для перевірки окремих напрямів діяльності.

5. Моніторинг та оцінювання

Моніторинг і оцінювання є ключовими елементами системи забезпечення якості діяльності ІГС. Вони дозволяють своєчасно визначати рівень відповідності діяльності встановленим стандартам, оцінювати прогрес у досягненні стратегічних цілей і сприяти постійному вдосконаленню внутрішніх процесів управління.

5.1. Цілі моніторингу та оцінювання

- Забезпечення об'єктивного аналізу ефективності діяльності організації та її управлінських процесів.
- Виявлення сильних сторін, ризиків і напрямів, що потребують поліпшення.
- Підвищення прозорості, підзвітності та довіри до ІГС з боку громади, партнерів і донорів.
- Забезпечення основи для прийняття рішень щодо стратегічного планування, розвитку персоналу та вдосконалення процедур належного врядування.

5.2. Показники (КРІ) організаційної якості

Щороку організація проводить внутрішній моніторинг із використанням системи ключових показників ефективності (Key Performance Indicators — KPI), що дозволяє оцінити рівень дотримання стандартів якості.

Основні КРІ організаційної якості:

- **Виконання статутних завдань** — не менше ніж **80%** запланованих завдань має бути реалізовано протягом звітного року.
- **Публічні звіти** — **100%** організацій готують і оприлюднюють річні звіти про діяльність та використання коштів.

- **Наявність аудиту або незалежної перевірки** — не менше ніж **70%** організацій проходять зовнішню фінансову перевірку щороку.
- **Стратегічний план** — **100%** організацій мають чинну трирічну стратегію розвитку та оновлюють її за результатами моніторингу.
- **Охоплення цільових груп** — щорічне **збільшення кількості бенефіціарів або партнерських громад на не менше ніж 10%** у порівнянні з попереднім роком.

Результати оцінювання відображаються у щорічному звіті про якість діяльності організації, який затверджується керівним органом та оприлюднюється для громадськості.

5.3. Peer-review (взаємна оцінка ІГС)

Для забезпечення об'єктивності та взаємного навчання організацій впроваджується механізм **peer-review** — взаємної оцінки якості діяльності інститутів громадянського суспільства.

- Peer-review проводиться щороку між ІГС, що входять до спільної мережі або коаліції, з метою обміну досвідом і вдосконалення управлінських практик.
- Оцінка здійснюється за узгодженими критеріями (прозорість, ефективність, партнерство, інклюзивність, дотримання етичних стандартів).
- Результати обговорюються на спільних зустрічах або форумах, після чого організації формують **плани вдосконалення** за підсумками взаємної оцінки.
- Peer-review не має карального характеру, а є інструментом розвитку, взаємної підтримки та професійного зростання сектору.

5.4. Зовнішня оцінка якості діяльності

Окрім внутрішнього моніторингу, не рідше ніж **раз на три роки** проводиться **зовнішня оцінка** відповідності діяльності організації Стандарту якості та належного врядування.

- Зовнішня оцінка здійснюється незалежними експертами/експертками або організацією, уповноваженою мережею ІГС чи міською радою.

- Оцінюються управлінські процеси, фінансова підзвітність, якість послуг, ефективність програм, відповідність етичним і правовим нормам.
- Результати оформлюються у звіті з висновками та рекомендаціями, який затверджується керівними органами організації.
- За підсумками зовнішньої оцінки формується **план дій з удосконалення**, виконання якого контролюється у наступному звітному періоді.

5.5. Безперервне вдосконалення

Система моніторингу та оцінювання передбачає постійне вдосконалення внутрішніх процесів управління, комунікації та звітності.

Організації заохочуються до:

- обміну кращими практиками в межах міської спільноти ІГС;
- регулярного оновлення внутрішніх політик і процедур;
- участі в навчальних програмах, сертифікаціях і проєктах з підвищення якості управління.

6. Взаємодія з міською владою

Ефективна реалізація Стандарту передбачає партнерство між інститутами громадянського суспільства (ІГС) та органами місцевого самоврядування Вінницької міської територіальної громади, засноване на принципах взаємної довіри, відкритості та підзвітності.

6.1. Узгодження документів

- Стандарт узгоджується з діючим «Стандартом взаємодії влади з НУО» міста Вінниці для забезпечення єдності підходів до управління, звітності та участі.
- ІГС, що приєдналися до Стандарту, визнають відповідальність за дотримання його норм при роботі з міськими інституціями.

6.2. Координація та діалог

- Щорічно проводиться **спільне обговорення результатів впровадження Стандарту** із залученням представників та представниць міської ради, виконавчих органів, ІГС та експертного середовища.

- Обговорення відбувається у форматі **відкритих консультацій** або під час **щорічного Форуму ІГС м. Вінниці**.

6.3. Моніторинговий комітет

- Для нагляду за виконанням Стандарту створюється **Моніторинговий комітет** у складі представників міської влади, ІГС, експертів і медіа.
- Комітет забезпечує:
 - аналіз динаміки розвитку організаційної якості ІГС;
 - узагальнення результатів моніторингу та оцінювання;
 - підготовку рекомендацій для вдосконалення політик співпраці міста з громадським сектором.

7. Впровадження Стандарту

7.1. Підписання Декларації приєднання

Організації, що бажають дотримуватись Стандарту, підписують **Декларацію приєднання** (Додаток А), у якій підтверджують зобов'язання дотримуватись принципів належного врядування, прозорості та етичної поведінки.

7.2. Єдина форма звітності

- ІГС щорічно подають **річний звіт** за уніфікованою формою (Додаток Б), що включає статистичні дані, фінансові показники, результати діяльності, показники ефективності (KPI) та плани на наступний рік.
- Звіти оприлюднюються на офіційному вебресурсі міста та в реєстрі ІГС (наприклад, на вебсайті “Місто Змістів” у розділі, де представлені громадські організації).

7.3. Публічна презентація результатів

- Раз на рік проводиться **публічна презентація результатів** упровадження Стандарту — у межах Форуму ІГС м. Вінниці або окремого публічного заходу.
- Під час презентації відзначаються організації, які демонструють високі стандарти врядування, прозорості та якості роботи.

Додатки

- А. Декларація приєднання
- Б. Шаблон річного звіту ІГС (статистика, фінанси, досягнення, плани).

Додаток А

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРИЄДНАННЯ

до Стандарту організаційної якості інститутів громадянського суспільства
Вінницької міської територіальної громади

(приклад)

1. Загальні положення

Ми, представники(ці) нижчезазначеної організації, усвідомлюючи важливість підвищення довіри громади до інститутів громадянського суспільства (ІГС), забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності нашої діяльності, **добровільно приєднуємося до Стандарту організаційної якості ІГС Вінницької МТГ (далі — Стандарт).**

2. Зобов'язання організації

Підписуючи цю Декларацію, організація бере на себе зобов'язання:

1. **Дотримуватися принципів належного врядування**, зокрема прозорості, участі, відповідальності, етичності та підзвітності.
2. **Забезпечити відкритість діяльності**, у тому числі шляхом оприлюднення річних звітів, фінансової інформації та стратегічних документів.
3. **Впроваджувати систему внутрішнього контролю**, включно з ревізійною або наглядовою комісією.
4. **Підтримувати стандарти організаційної якості**, передбачені Стандартом:
 - чітку структуру врядування та розподіл повноважень;
 - стратегічне планування не менше ніж на 3 роки;
 - щорічну фінансову звітність і незалежну перевірку (аудит);
 - розвиток персоналу та політику рівних можливостей;
 - наявність кодексу етики та механізмів запобігання конфлікту інтересів.
5. **Брати участь у процесі моніторингу та самооцінювання** відповідно до розділу 5 Стандарту.
6. **Сприяти розвитку партнерства між ІГС і міською владою**, брати участь у Форумі ІГС м. Вінниці та в роботі Моніторингового комітету.

3. Підтвердження достовірності

Організація підтверджує, що вся надана інформація є достовірною, а керівні органи ознайомлені зі змістом Стандарту та підтримують його положення.

5. Реквізити організації

Повна назва організації: _____

Організаційно-правова форма: _____

Код ЄДРПОУ (за наявності): _____

Юридична адреса: _____

Контактна особа: _____

Посада: _____

Телефон / електронна пошта: _____

Вебсайт або сторінка у соцмережах: _____

6. Підписи

Від імені організації:

Керівник / уповноважена особа: _____

(ПІБ, підпис, дата)

Печатка (за наявності)

Додаток Б

ЩОРІЧНИЙ ЗВІТ ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА Вінницької МТГ

за _____ рік

Назва організації: _____

Організаційно-правова форма: _____

Код ЄДРПОУ (за наявності): _____

Контактна особа (телефон, e-mail): _____

1. Основна інформація

Місія організації: _____

Основні напрями діяльності: _____

Цільові групи: _____

Ключові партнери (влада, бізнес, ІГС): _____

2. Результати за рік

№	Назва проєкту / програми	Джерело фінансування	Результат / вплив
---	-----------------------------	-------------------------	----------------------

1

2

Орієнтовна кількість охоплених осіб: _____

Основні досягнення: _____

3. Організаційний розвиток

Керівні органи / команда: _____

Кількість працівників / волонтерів: _____

Проведене навчання або підвищення кваліфікації: _____

4. Фінансова інформація (у тис. грн)

Джерело фінансування	Сум а	Основні напрями витрат
-------------------------	----------	------------------------

Аудит / перевірка проведено: ☐ Так ☐ Ні

5. Стратегічні орієнтири

Чинна стратегія (роки): _____

Плани на наступний рік: _____

6. Етичність та прозорість

- ☐ Кодекс етики наявний
- ☐ Декларація про конфлікт інтересів подана
- ☐ Публічний звіт розміщено онлайн

7. Підпис

Керівник організації: _____ (ПІБ, підпис, дата)

Печатка (за наявності)